

Analiza wydatków na oświatę
gminy Wieliczka

Przygotowane na zlecenie Gminy Wieliczka

Autorzy:

Andrzej Rzeszut

Mariusz Tobor

Jan Zięba

VULCAN sp. z o. o.

ul. Wołowska 6

51-116 Wrocław

tel. 71 757 29 29

e-mail: vulcan@vulcan.edu.pl

www.vulcan.edu.pl

Spis treści

1. Najważniejsze wnioski i ustalenia	4
2. Zakres opracowania i analizowane jednostki	5
3. Finanse oświaty gminy Wieliczka na tle podobnych samorządów	6
3.1. Finanse oświaty, a finanse gminy	6
3.2. Dochody a bieżące wydatki oświatowe	8
4. Wydatki i dochody oświaty – ich struktura i zmiany w czasie	11
4.1. Wydatki	11
4.2. Dochody	15
4.3. Wydatki a dochody	17
4.4. Koszty utrzymania szkół a subwencja oświatowa	20
4.5. Koszty utrzymania przedszkoli	24
5. Objaśnienia metodologiczne	28
5.1. Finanse	28
5.1.1. Wydatki budżetowe	28
5.1.2. Dochody budżetu związane z oświatą	28
5.1.3. Luka między bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświaty	29

1. Najważniejsze wnioski i ustalenia

- Udział wydatków oświatowych w łącznych wydatkach budżetu samorządu jest w badanym okresie zmienny. W latach 2017-19 około $\frac{3}{4}$ podobnych samorządów miało mniejszą wartość tego wskaźnika. W roku 2020 jego wartość jest typowa dla gmin z grupy porównawczej.
- W całym badanym okresie luka pomiędzy bieżącymi dochodami a wydatkami oświaty ujęta procentowo była w Wieliczce dość typowa dla grupy porównawczej. Od roku 2016 wartość tego wskaźnika znajduje się nieco powyżej linii mediany dla podobnych gmin.
- Kwota luki pomiędzy wydatkami a dochodami bieżącymi oświaty w ciągu ostatnich trzech lat wzrosła o około 17 mln zł, co oznacza, że wysiłek gminy na rzecz utrzymania oświaty zwiększył się w tym czasie o około 35%.
- W ostatnich dwóch latach widoczny jest bardzo wyraźny wzrost wydatków oświatowych na remonty i inwestycje (w 2018 roku wydatki wynosiły ponad 4,1 mln zł, a w roku 2020 ponad 11,6 mln zł).
- Luka pomiędzy dochodami, a bieżącymi wydatkami oświaty w ujęciu procentowym od roku 2015 systematycznie rośnie i zbliża się do 78%.
- Wydatki wszystkich szkół są znacznie wyższe, niż subwencja naliczona na ich uczniów. Najwyższą dopłatę do subwencji – mierzoną zarówno procentem dopłaty jak i kwotą dopłaty przypadającą na jednego ucznia – mają SPD oraz SPB, natomiast najmniejsza dopłata ma miejsce w SPŚ.
- Wśród samodzielnych przedszkoli, najwięcej samorząd wydaje z własnych dochodów na wychowanka PS1, a najmniej na wychowanka PSM.

2. Zakres opracowania i analizowane jednostki

Niniejsze opracowanie przedstawia:

- analizę finansów oświaty gminy Wieliczka na tle podobnych samorządów,
- strukturę i zmiany w czasie wydatków i dochodów oświaty.

W opracowaniu uwzględnione są wszystkie przedszkola i szkoły dla których organem prowadzącym jest gmina Wieliczka.

Wszystkie zestawienia zamieszczone w niniejszym opracowaniu zostały przygotowane przez autorów, przy czym:

- dane do wieloletnich zestawień dotyczących organizacji oświaty gminy na tle innych JST oraz organizacji poszczególnych szkół pochodzą z bazy danych oświatowych Systemu Analiz Samorządowych (SAS) Związku Miast Polskich, dla której pierwotnym źródłem danych jest system informacji oświatowej (SIO);
- dane do wieloletnich zestawień finansowych pochodzą ze sprawozdań Rb-27s i Rb-28s udostępnianych przez Ministerstwo Finansów;
- pozostałe dane zostały udostępnione przez gminę Wieliczka.

3. Finanse oświaty gminy Wieliczka na tle podobnych samorządów

W niniejszym rozdziale przedstawiamy podstawowe wskaźniki charakteryzujące finanse i organizację oświaty w gminie Wieliczka na tle podobnych samorządów, czyli gmin miejsko-wiejskich z liczbą mieszkańców powyżej 20 tysięcy.

W tej i kolejnych częściach opracowania wykresy zawierające porównania wartości analizowanego wskaźnika odnoszącego się do gminy Wieliczka na tle grupy porównawczej zbudowane są wg jednolitego wzorca:

- Na osi poziomej zaznaczone są kolejne lata, a na osi pionowej wartości liczbowe badanego wskaźnika.
- Zielona linia ciągła łączy wartości wskaźnika wyliczonego dla gminy Wieliczka w kolejnych latach.
- Środkowa, szara linia przerywana pokazuje medianę, czyli wartość przeciętną, która dzieli grupę badanych samorządów na dwie połowy – w jednej połowie badanych samorządów wartość badanego wskaźnika jest mniejsza, a w drugiej większa od mediany.
- Kropkowane pomarańczowe linie dzielą obszary wartości wskaźników na ćwiartki, tzn. w 75% samorządów wartości wskaźnika są większe niż to wskazuje dolna pomarańczowa linia, a w 25% samorządów wartości tego wskaźnika są mniejsze. Analogicznie w 75% samorządów wartości wskaźnika są mniejsze niż to wskazuje górna pomarańczowa linia, a w 25% samorządów wartości tego wskaźnika są większe.
- Skrajne niebieskie, kropkowane linie pokazują wartości wskaźników, powyżej (w wypadku górnej linii) i poniżej (w wypadku dolnej linii) których mieszczą się wartości wskaźnika 10% samorządów.

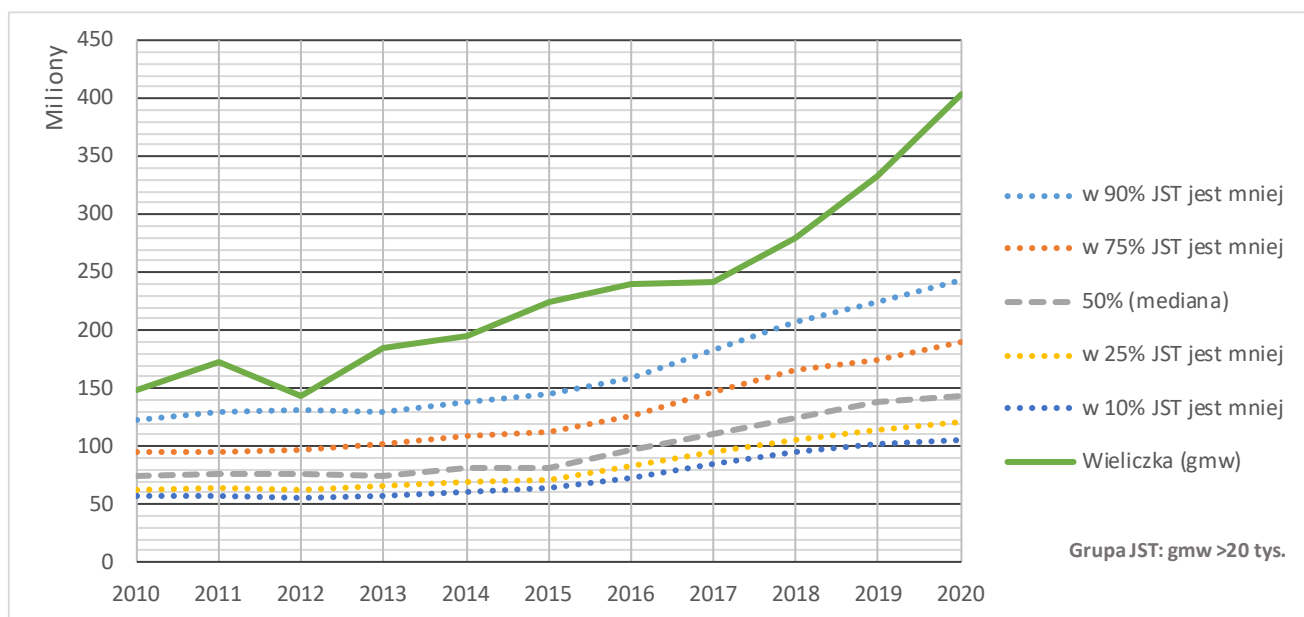
Przebieg zielonej ciągłej linii odzwierciedla wieloletnie trendy zmian wskaźnika, a jej obserwacja na tle pozostałych linii, ukazujących sytuację podobnych samorządów, pozwala łatwo zauważyć kiedy te trendy są typowe, a kiedy odbiegają od tego, co działo się w innych samorządach. Jednocześnie możliwe jest zorientowanie się, czy wartości badanego wskaźnika są wysokie, czy niskie na tle grupy porównawczej.

3.1. Finanse oświaty, a finanse gminy

Wykres 1 pokazuje wielkość budżetu gminy Wieliczka na przestrzeni ostatnich jedenastu lat. Łączne wydatki budżetu gminy są, w porównaniu z podobnymi samorządami, bardzo duże. Zdecydowanie ponad 90% gmin miejsko-wiejskich z liczbą mieszkańców powyżej 20 tysięcy ma niższą wartość tego wskaźnika. Oczywiście porównywanie bezwzględnych kwot wydatków dla samorządów o różnej wielkości nie mówi tak wiele, jak porównywanie wskaźników procentowych lub odniesionych do liczby mieszkańców, które przedstawiamy na kolejnych wykresach.

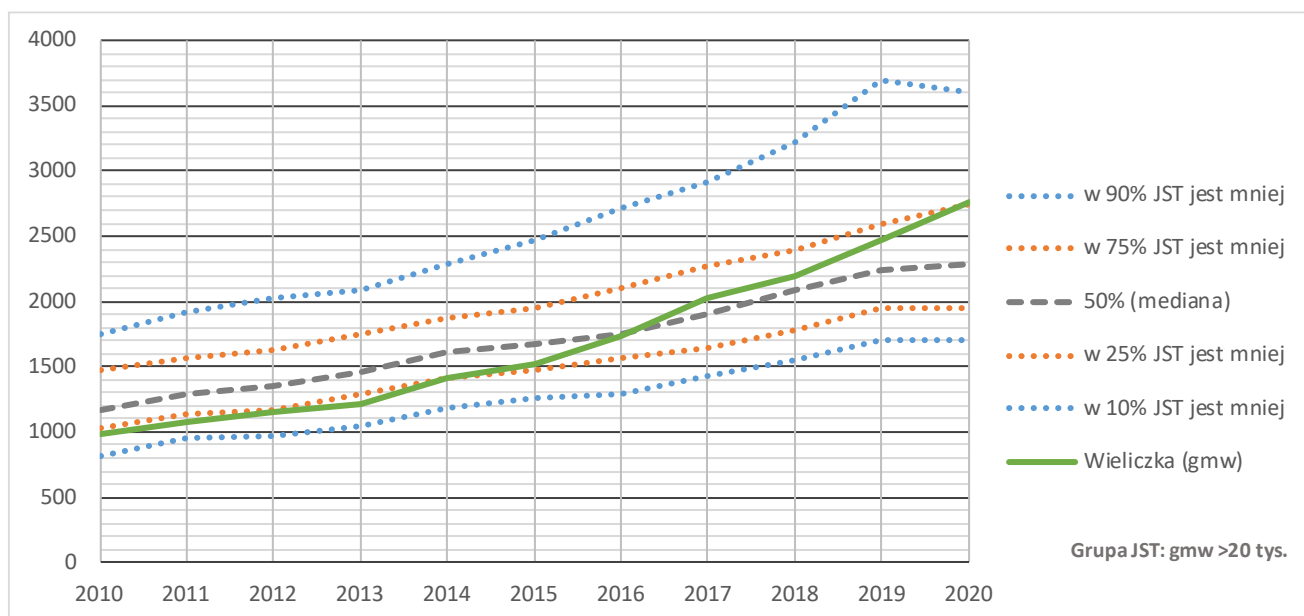
Warto też pamiętać, że do znacznego wzrostu wielkości budżetów samorządowych w ostatnich czterech latach przyczynił się program 500+.

Wykres 1. Łączne wydatki budżetu – gmina Wieliczka na tle podobnych JST

Wykres 2 zawiera informacje o dochodach własnych budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca (liczba mieszkańców z 2018 r.). Dochody własne to przede wszystkim dochody z podatków i opłat oraz ze sprzedaży majątku komunalnego.

Wykres 2. Dochody własne na jednego mieszkańca – gmina Wieliczka na tle podobnych JST (liczba mieszkańców z 2018 r.)

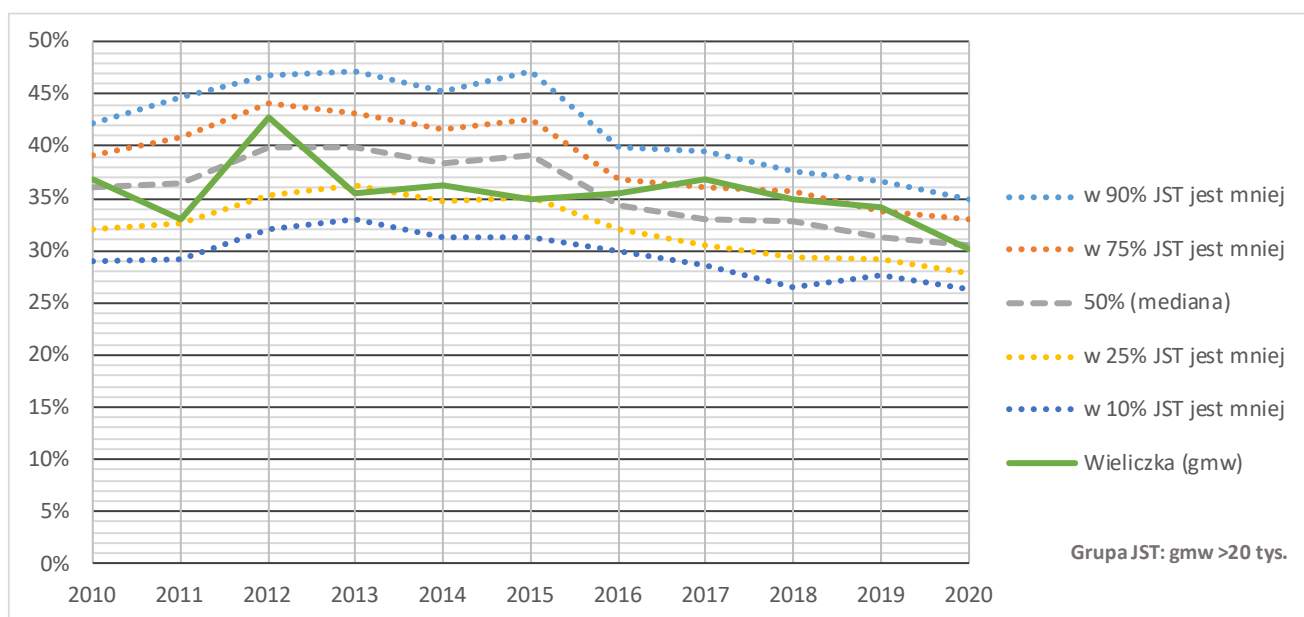

Wskaźnik ten charakteryzuje do pewnego stopnia możliwości finansowe samorządu. Dochody te w Wieliczce rosną wyraźnie szybciej niż w samorządach grupy odniesienia. W efekcie wartość tego wskaźnika obecnie jest wyższa niż w przypadku 75% porównywanych gmin.

Wykres 3 prezentuje zmiany udziału wydatków oświatowych¹ w łącznych wydatkach budżetu samorządu. Udział ten w badanym okresie w przypadku Wieliczki jest zmienny. W latach 2017-19 około ¾ podobnych samorządów miało mniejszą wartość tego wskaźnika. W roku 2020 jego wartość jest typowa dla gmin z grupy porównawczej.

Należy podkreślić, że wyraźny spadek udziału kosztów oświaty w wydatkach gmin, który nastąpił po 2015 r. jest w znacznej mierze efektem zwiększenia się budżetów samorządów w związku z programem 500+.

Wykres 3. Wydatki oświatowe w budżecie JST – gmina Wieliczka na tle podobnych JST

3.2. Dochody a bieżące wydatki oświatowe

Głównym źródłem finansowania oświaty samorządowej jest część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, czyli tzw. subwencja oświatowa. Ponadto na realizację niektórych zadań oświatowych samorzady otrzymują dotacje z budżetu państwa, w pewnych wypadkach opłaty wnoszą rodzice uczniów i wychowanków przedszkoli, a niekiedy samorząd ma dochody z wynajmu pomieszczeń w jednostkach oświatowych lub sprzedaży ich usług lub wytworów. Jednak prawie zawsze wpływy z wymienionych wcześniej źródeł nie pokrywają wszystkich wydatków, dlatego samorzady współfinansują oświatę z własnych środków.

Do oceny stopnia owego współfinansowania używamy procentowego wskaźnika luki pomiędzy bieżącymi wydatkami² a dochodami oświaty³. Interpretacja tego wskaźnika jest następująca:

¹ Sposób wyliczania wydatków oświatowych oraz innych wielkości, które mogą być różnie rozumiane i wyliczane na różne sposoby, wyjaśniony jest w rozdziale *Objaśnienia metodologiczne*.

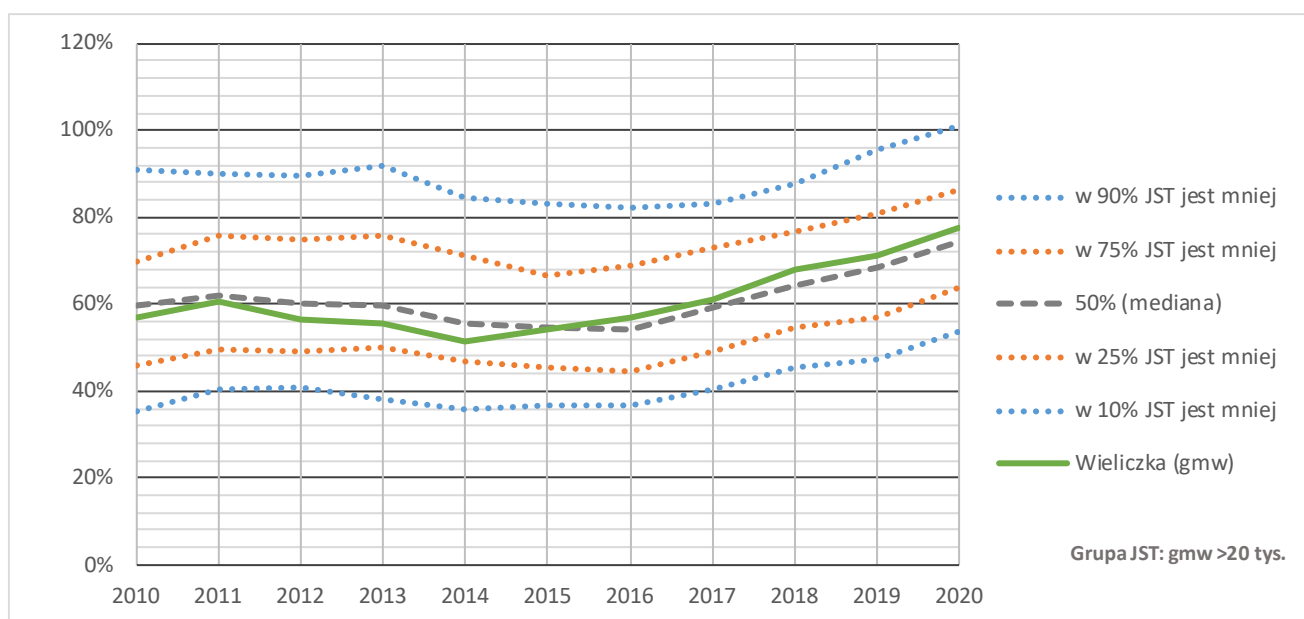
² Przy wyliczaniu luki między wydatkami a dochodami pomijamy dochody i wydatki majątkowe (inwestycyjne) oraz dochody przypisane do paragrafu 097, które formalnie nie są dochodami majątkowymi. Jednak w wielu wypadkach do paragrafu 097 przypisywane są znaczące kwoty dofinansowań inwestycji w oświacie, które mocno zaburzają porównania.

³ W przeszłości używaliśmy podobnie skonstruowanego wskaźnika obrazującego wielkość luki między wydatkami subwencionowanymi a subwencją oświatową. Jednak od 2017 r., w związku z rozpoczęciem subwencionowania sześciolatków w przedszkolach,

- Jeśli wskaźnik luki między wydatkami a dochodami wynosi 0, to wydatki bieżące na zadania oświatowe są równe sumie subwencji i pozostałych dochodów oświaty.
- Jeśli zaś wskaźnik wynosi np. 15 proc., to wydatki są o 15 proc. wyższe od dochodów.
- Jeśli wskaźnik jest ujemny, to bieżące wydatki oświaty są niższe od dochodów.

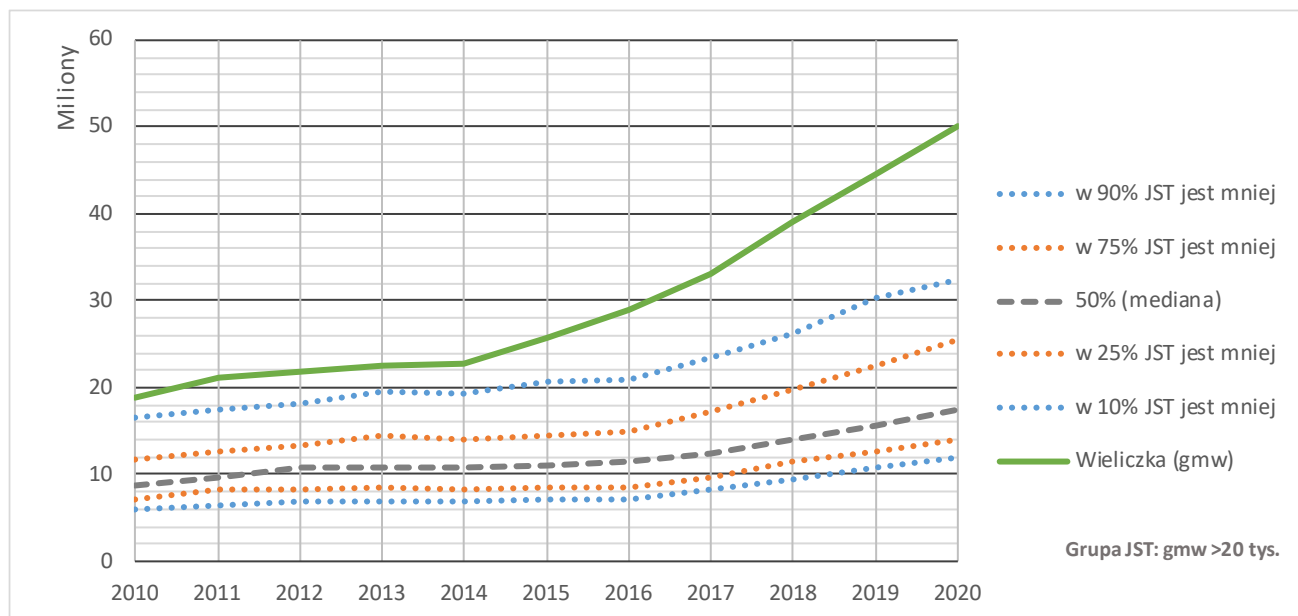
Wykres 4 przedstawia zmiany procentowego wskaźnika luki między wydatkami a dochodami oświaty, a wykres 5 ilustruje, jak zmieniała się kwota tej luki, tzn. ile pieniędzy pozyskanych z dochodów pozaoświatowych gmina musiała przeznaczyć na sfinansowanie bieżącej działalności oświaty.

Wykres 4. Luka między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty w ujęciu procentowym – gmina Wieliczka na tle podobnych JST

wskaźnik ten stał się niepoliczalny, ponieważ sprawozdania budżetowe nie zawierają danych, które umożliwiają wyodrębnienie wydatków na utrzymanie sześciolatków w przedszkolach z całości wydatków przedszkoli.

Wykres 5. Luka między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty w ujęciu kwotowym – gmina Wieliczka na tle podobnych JST

W całym badanym okresie luka ujęta procentowo była w Wieliczce dość typowa dla grupy porównawczej. Od roku 2016 wartość tego wskaźnika znajduje się nieco powyżej linii mediany dla podobnych gmin.

Kwota luki pomiędzy wydatkami a dochodami bieżącymi oświaty rośnie nieustannie w całym badanym okresie, od około 19 mln w roku 2009 do 50 mln w roku 2020. W ciągu ostatnich trzech lat kwota luki wzrosła o około 17 mln zł, co oznacza, że wysiłek gminy na rzecz utrzymania oświaty zwiększył się w tym czasie o około 35%.

4. Wydatki i dochody oświaty – ich struktura i zmiany w czasie

4.1. Wydatki

W tabelach 1-6 i na wykresach 6-7 przedstawione są wydatki oświatowe⁴ gminy Wieliczka w latach 2004-2020⁵ w podziale na główne grupy wyodrębnione na podstawie paragrafów klasyfikacji budżetowej.

Na potrzeby niniejszego opracowania do *wydatków oświatowych* zaliczamy łączne wydatki z działów 801 (oświata i wychowanie) i 854 (edukacyjna opieka wychowawcza) oraz rozdziału 75085 (wspólna obsługa jednostek samorządu terytorialnego).

Wydatki dzielimy na:

- *Wydatki majątkowe* – w oświacie składają się na nie praktycznie wyłącznie wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne.
- *Wydatki bieżące*, które dzielimy na:
 - *wydatki osobowe* – czyli wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń wszystkich pracowników oświaty;
 - *dotacje* – wypłacane przez JST innym podmiotom np. organom prowadzącym przedszkola niepubliczne;
 - *wydatki rzeczowe* (pozostałe wydatki bieżące) – wydatki niezaliczane do wydatków osobowych, majątkowych i dotacji.

Oczywiście największą częścią wydatków oświatowych są wydatki osobowe. Na wielkość i zmiany tych wydatków wpływa m.in. liczba etatów nauczycieli i pracowników administracji i obsługi, wprowadzane przez ministra edukacji podwyżki wynagrodzeń, a także podwyżki wynagrodzeń spowodowane awansem zawodowym nauczycieli, podnoszeniem ich wykształcenia, zwiększaniem stażu pracy, czy też zmianami w regulaminie wynagradzania nauczycieli oraz podwyżki wynagrodzeń pracowników administracji i obsługi szkół.

Analizując dane o kosztach wynagrodzeń, warto pamiętać, że w latach 2012-2017 nie podnoszono zasadniczych wynagrodzeń nauczycieli.

Wydatki majątkowe (inwestycyjne) mają nieregularny przebieg, co jest zrozumiałe ze względu na ich specyfikę. W trakcie realizacji dużego zadania inwestycyjnego takie wydatki mogą stanowić sporą część łącznych wydatków oświatowych. Natomiast po zrealizowaniu inwestycji mogą spaść prawie do zera. Podobnie jest z wydatkami ze środków europejskich, których nasilenie zależy od realizowanych w danym roku projektów.

⁴ Szczegółowe kryteria kwalifikowania wydatków i dochodów do poszczególnych grup przedstawione są w rozdziale *Objaśnienia metodologiczne*.

⁵ Dane za rok 2020 udostępniane przez Ministerstwo Finansów są aktualnie danymi nieskorygowanymi ostatecznie. Po wykonaniu przez Ministerstwo Finansów tej korekty, dane te mogą ulec zmianie.

Tabela 1. Wydatki oświatowe w podziale na rodzaje wydatków związane z paragrafami klasyfikacji budżetowej (bez wydatków ze środków unijnych)

Rok	Osobowe	Rzeczowe	Majątkowe	Dotacje	Europejskie	Razem
2004	22 521 485	5 576 671	3 203 742	640 822	328 178	32 270 898
2005	24 032 718	6 394 590	2 653 456	910 403	209 708	33 991 167
2006	25 732 201	8 077 638	3 550 565	1 062 239	0	38 422 643
2007	28 314 071	7 897 288	1 745 450	1 426 742	185 732	39 383 551
2008	31 391 100	9 391 440	3 493 007	1 842 460	68 513	46 118 007
2009	35 011 752	9 766 515	4 934 880	2 142 803	52 348	51 855 950
2010	38 048 005	11 026 965	2 755 588	3 200 921	61 795	55 031 479
2011	41 301 599	10 872 543	765 259	4 334 806	159 686	57 274 207
2012	44 515 764	11 564 055	461 769	4 822 097	325 622	61 363 685
2013	45 741 780	12 164 298	1 551 518	5 966 725	209 116	65 424 321
2014	48 025 642	12 626 260	3 485 320	6 774 705	0	70 911 927
2015	50 137 236	14 792 008	4 536 328	8 766 983	0	78 232 555
2016	53 381 968	15 176 261	5 186 947	11 211 882	7 000	84 957 058
2017	56 319 186	16 184 896	2 028 419	14 841 568	94 042	89 374 069
2018	62 462 286	18 410 361	1 052 958	15 777 942	0	97 703 547
2019	70 319 813	18 294 874	6 669 254	18 687 581	0	113 971 522
2020	78 257 437	16 202 436	7 073 533	20 319 466	188 344	121 852 872

Wykres 6. Wydatki oświatowe w podziale na rodzaje wydatków związane z paragrafami klasyfikacji budżetowej (bez wydatków ze środków unijnych)

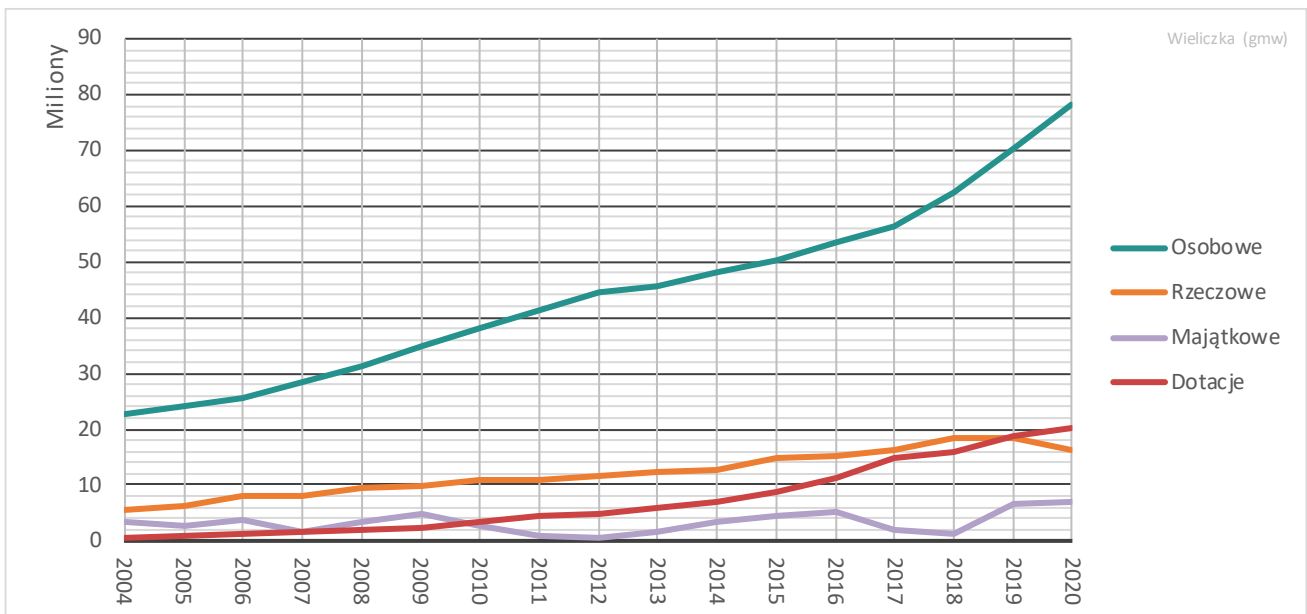

Tabela 2. Wydatki oświatowe w podziale na rodzaje wydatków związane z paragrafami klasyfikacji budżetowej w układzie procentowym (bez wydatków ze środków unijnych)

Rok	Osobowe	Rzeczowe	Majątkowe	Dotacje
2004	70,5%	17,5%	10,0%	2,0%
2005	70,7%	18,8%	7,8%	2,7%
2006	67,0%	21,0%	9,2%	2,8%
2007	71,9%	20,1%	4,4%	3,6%
2008	68,1%	20,4%	7,6%	4,0%
2009	67,5%	18,8%	9,5%	4,1%
2010	69,1%	20,0%	5,0%	5,8%
2011	72,1%	19,0%	1,3%	7,6%
2012	72,5%	18,8%	0,8%	7,9%
2013	69,9%	18,6%	2,4%	9,1%
2014	67,7%	17,8%	4,9%	9,6%
2015	64,1%	18,9%	5,8%	11,2%
2016	62,8%	17,9%	6,1%	13,2%
2017	63,0%	18,1%	2,3%	16,6%
2018	63,9%	18,8%	1,1%	16,1%
2019	61,7%	16,1%	5,9%	16,4%
2020	64,2%	13,3%	5,8%	16,7%

Wykres 7. Wydatki oświatowe w podziale na rodzaje wydatków związane z paragrafami klasyfikacji budżetowej w układzie procentowym (bez wydatków ze środków unijnych)

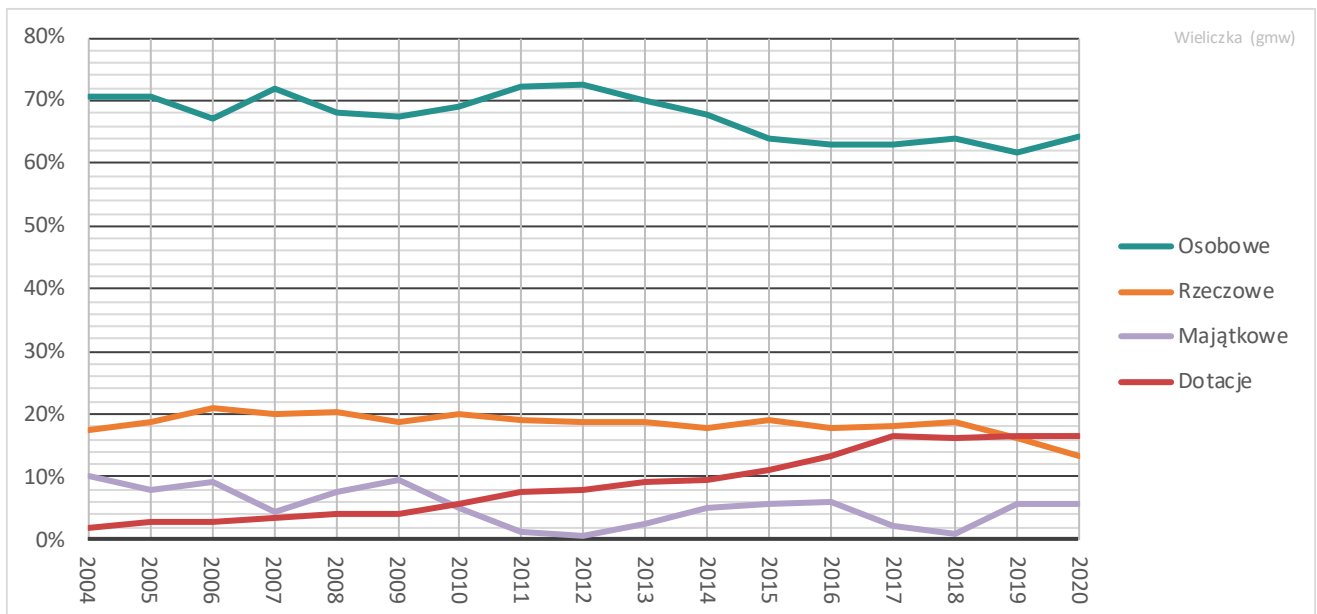

Tabela 3. Wydatki oświatowe finansowane ze środków europejskich w podziale na rodzaje działalności związane z paragrafami klasyfikacji budżetowej

Rok	Osobowe	Rzeczowe	Majątkowe	Dotacje	Razem
2004		328 178			328 178
2005		209 708			209 708
2006					0
2007	31 186	154 546			185 732
2008	11 305	57 208			68 513
2009	3 062	49 286			52 348
2010	3 059	58 736			61 795
2011	0	154 686	5 000		159 686
2012		53 227	272 395		325 622
2013		209 116			209 116
2014					0
2015					0
2016		7 000			7 000
2017	11 380	82 662			94 042
2018					0
2019					0
2020		188 344			188 344

W kolejnych dwóch tabelach przedstawiona jest struktura wydatków w podziale na rodzaje działalności wyodrębniane na podstawie rozdziałów klasyfikacji budżetowej. Analizując te zestawienia, warto pamiętać, że zmiany w klasyfikacji budżetowej mogą wywierać wpływ na zmiany struktury rozpatrywanej pod tym kątem. Chodzi tu szczególnie o wyodrębnienie wydatków na organizację nauki uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (oddzielnie dla szkół i przedszkoli). Brak wydatków w odpowiednich rubrykach tabeli przed 2015 r. nie oznacza, że w tym czasie nie było uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, oznacza natomiast, że do 2014 r. ta kategoria wydatków nie była wyodrębniana.

Tabela 4. Wydatki oświatowe w podziale na rodzaje działalności związane z rozdziałami klasyfikacji budżetowej (bez wydatków ze środków europejskich)

Grupa rozdziałów	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedszkola	13 948 347	15 350 233	16 901 487	17 079 899	20 604 768	21 291 469	24 593 446	27 231 071
Oddz. przedszk. w SP	2 859 346	3 085 758	2 852 422	3 030 091	3 284 275	3 791 262	4 204 647	5 358 297
Inne formy wych. przedszk.	77 964	544 723	178 522	156 112	190 089	1 089 947	1 982 245	1 904 711
SP	28 923 844	31 246 430	32 689 294	36 335 846	34 992 396	43 761 982	60 371 748	67 685 019
Gimnazja	12 751 383	13 135 074	12 560 244	13 044 631	12 538 323	9 430 781	3 804 399	
Specj.org.nauki-przedszk.			1 811 504	2 878 446	4 288 212	4 483 276	4 842 059	5 329 499
Specj.org.nauki-szkoły.			2 970 010	3 863 652	4 561 835	3 679 706	4 064 349	4 739 150
Wczesne wspom. rozwoju				248 143	414 055	492 580	515 390	527 452
Szkoły artyst.	1 800 330	1 994 674	2 043 225	2 109 225	2 388 119	2 900 866	2 883 702	3 275 122
Świetlice	841 105	1 155 103	1 512 907	1 697 073	1 915 229	2 072 887	2 528 165	2 844 812
Dowożenie	2 629 010	2 713 134	2 899 929	2 788 414	2 889 463	2 670 146	2 197 621	1 118 164
Pomoc materialna	473 796	504 315	485 790	201 766	168 743	144 131	85 792	98 274
Dokształcanie nauczycieli	161 909	186 465	231 874	252 547	257 990	254 515	257 925	236 689
ZEAS-y	373 841	419 882	459 311	561 847				
Inne oświatowe	583 446	576 136	636 036	709 366	880 572	1 639 999	1 640 034	1 504 612
Razem	65 424 321	70 911 927	78 232 555	84 957 058	89 374 069	97 703 547	113 971 522	121 852 872

Wieliczka (gmw)

Tabela 5. Wydatki oświatowe finansowane ze środków europejskich w podziale na rodzaje działalności związane z rozdziałami klasyfikacji budżetowej

Grupa rozdziałów	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
SP	132 253			7 000	94 042			188 344
Gimnazja	76 863							
Razem	209 116	0	0	7 000	94 042	0	0	188 344

Wieliczka (gmv)

W strukturze wydatków oświatowych wart zauważenia jest bardzo duży wzrost wydatków na szkoły podstawowe. W 2017 r. wynosiły one około 35 mln zł., a w 2020 r. przekroczyły 67.5 mln zł. Oczywiście w głównej mierze wzrost ten wynika z wydłużenia nauki w tych szkołach do ośmiu lat. Jednak spadek wydatków na wygaszane gimnazja nie zrekompensował gwałtownego wzrostu kosztów utrzymania szkół podstawowych.

Tabela 6. Łączne wydatki oświatowe na remonty i inwestycje

Rok	Kwota
2016	5 158 051
2017	3 525 812
2018	4 118 722
2019	11 855 880
2020	11 622 043
Razem	36 280 508

Tabela 6 przedstawia łączne wydatki oświatowe na remonty i inwestycje. W ostatnich dwóch latach widoczny jest bardzo wyraźny wzrost w tej grupie wydatków (w 2018 roku wydatki wynosiły ponad 4,1 mln zł, a w roku 2020 ponad 11,6 mln zł).

4.2. Dochody

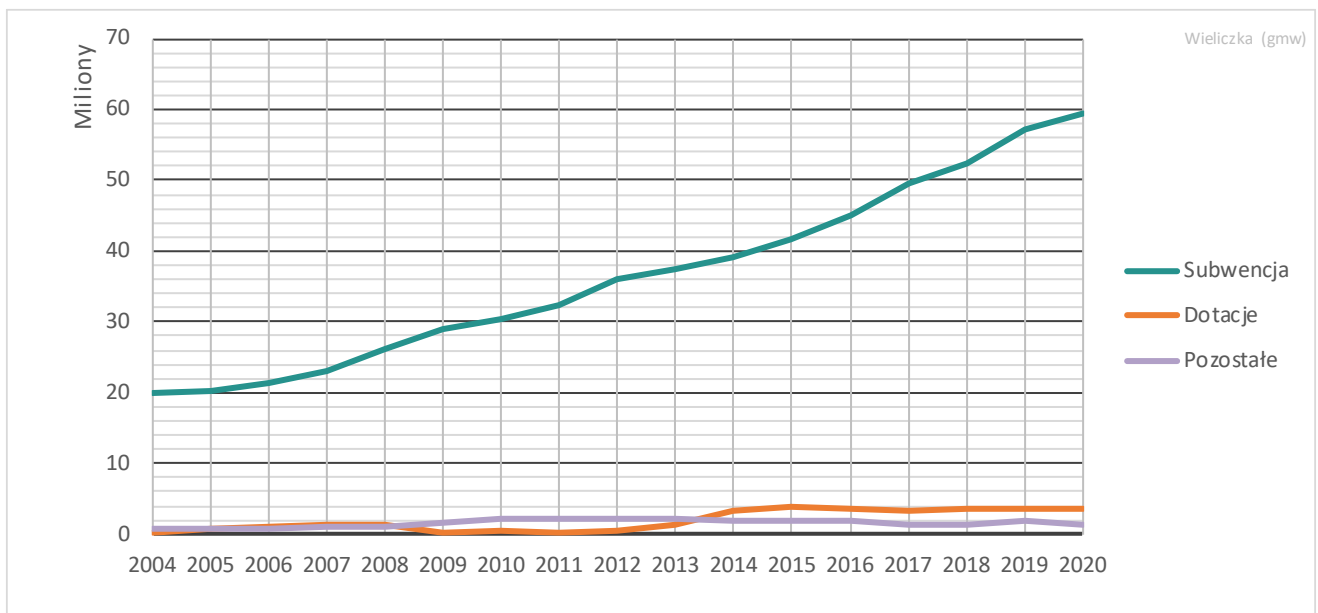
Głównym źródłem finansowania oświaty jest część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, zwana w skrócie subwencją oświatową. W gminie Wieliczka przynosi ona ponad 92% bieżących⁶ dochodów oświaty (nie licząc środków europejskich). Drugą pod względem wielkości pulę dochodów stanowią otrzymywane przez samorząd dotacje – głównie dotacja przedszkolna.

⁶ Na potrzeby niniejszego opracowania do związanych z oświatą dochodów budżetu JST zaliczamy dochody z części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (rozdział 75801, paragraf 292), a także dochody z działów 801 i 854 oraz rozdziału 75085. Przy czym do dochodów bieżących nie zaliczamy dochodów pochodzących ze środków europejskich oraz dochodów majątkowych (076, 077, 078, 080, 087, 618, 620, 625, 626, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 641, 642, 643, 644, 645, 661, 662, 663, 634, 635, 666, 668, 669) a także dochodów z paragrafu 097.

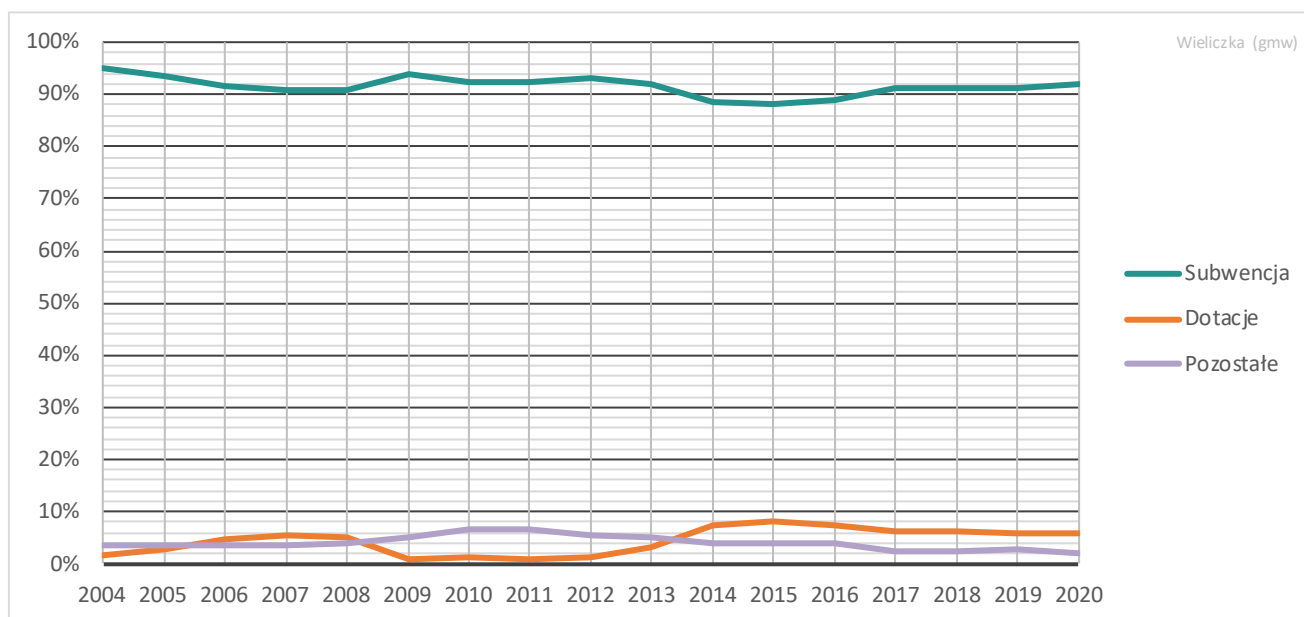
Tabela 7. Główne składniki bieżących dochodów oświaty

Rok	Subwencja	Dotacje	Pozostałe	Razem
2004	20 001 850	326 071	721 626	21 049 547
2005	20 282 826	640 448	764 489	21 687 763
2006	21 469 359	1 121 469	829 727	23 420 555
2007	23 063 741	1 417 639	908 163	25 389 543
2008	26 187 782	1 455 003	1 160 892	28 803 677
2009	28 880 296	275 630	1 579 482	30 735 408
2010	30 483 115	427 856	2 129 724	33 040 695
2011	32 309 455	333 804	2 306 051	34 949 310
2012	36 065 351	495 364	2 099 672	38 660 387
2013	37 390 447	1 275 416	2 037 479	40 703 342
2014	39 112 970	3 291 976	1 802 399	44 207 345
2015	41 796 573	3 779 179	1 862 466	47 438 218
2016	44 961 740	3 724 168	1 962 365	50 648 273
2017	49 448 092	3 428 425	1 306 797	54 183 314
2018	52 479 621	3 499 532	1 409 878	57 389 031
2019	57 247 934	3 610 298	1 784 593	62 642 825
2020	59 512 843	3 717 356	1 334 990	64 565 189

Wykres 8. Główne składniki bieżących dochodów oświaty

Wykres 9. Główne składniki bieżących dochodów oświaty w ujęciu procentowym

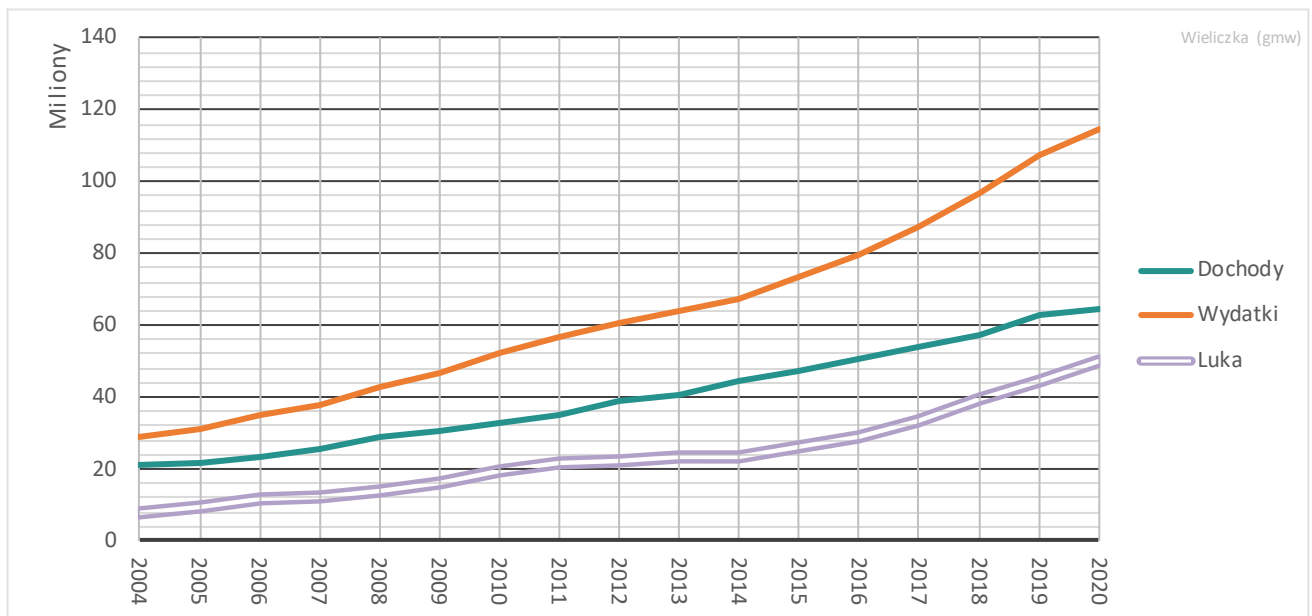
4.3. Wydatki a dochody

W zdecydowanej większości samorządów subwencja oświatowa, dotacje, wpłaty rodziców, dochody z wynajmu pomieszczeń itp. źródeł nie pokrywają bieżących wydatków na utrzymanie oświaty. Pisałliśmy już o tym w rozdziale *Finanse oświaty gminy Wieliczka na tle podobnych samorządów*. Przedstawiliśmy tam też informacje o wielkości luki między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty, którą prawie każdy samorząd terytorialny musi finansować z dochodów własnych. Poniższe zestawienia zawierają nieco więcej informacji, ponieważ prezentują również wielkości dochodów i wydatków oraz obejmują dłuższy okres.

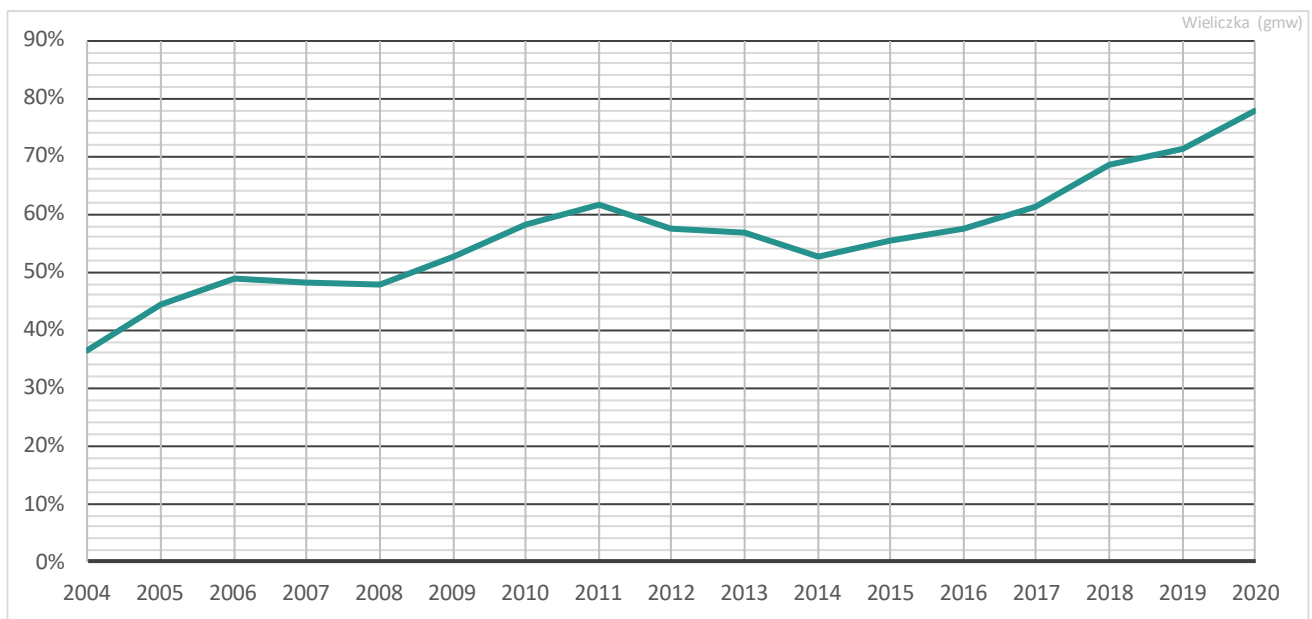
Tabela 8. Wydatki a dochody bieżące oświaty

Rok	Dochody	Wydatki	Luka między wydatkami a dochodami	Luka między wydatkami a dochodami w procentach
2004	21 049 547	28 738 978	7 689 431	36,5%
2005	21 687 763	31 337 711	9 649 948	44,5%
2006	23 420 555	34 872 078	11 451 523	48,9%
2007	25 389 543	37 638 101	12 248 558	48,2%
2008	28 803 677	42 625 000	13 821 323	48,0%
2009	30 735 408	46 921 070	16 185 662	52,7%
2010	33 040 695	52 275 891	19 235 196	58,2%
2011	34 949 310	56 508 948	21 559 638	61,7%
2012	38 660 387	60 901 916	22 241 529	57,5%
2013	40 703 342	63 872 803	23 169 461	56,9%
2014	44 207 345	67 426 607	23 219 262	52,5%
2015	47 438 218	73 696 227	26 258 009	55,4%
2016	50 648 273	79 770 111	29 121 838	57,5%
2017	54 183 314	87 345 650	33 162 336	61,2%
2018	57 389 031	96 650 589	39 261 558	68,4%
2019	62 642 825	107 302 268	44 659 443	71,3%
2020	64 565 189	114 779 339	50 214 150	77,8%

Wykres 10. Wydatki a dochody bieżące oświaty

Wykres 11. Luka między wydatkami a dochodami oświaty jako procent dochodów

Luka pomiędzy dochodami, a wydatkami oświaty w ujęciu procentowym od roku 2015 systematycznie rośnie i zbliża się do 78%.

Tabela 9. Dochody (subwencja) a wydatki – niepubliczne przedszkola

Rok	Subwencja	Wydatki ogółem	Luka między wydatkami a dochodami
2016	1 909 101	9 768 803	7 859 702
2017	3 348 443	13 285 095	9 936 653
2018	4 730 016	13 905 048	9 175 032
2019	5 470 240	16 527 670	11 057 430
2020	6 001 380	17 647 696	11 646 316

Tabela 9 przedstawia dochody subwencyjne oraz wydatki na placówki wychowania przedszkolnego prowadzone przez inne podmioty niż jst. Systematycznie rośnie luka pomiędzy wydatkami a dochodami. W roku 2020 wyniosła ponad 11,6 mln zł.

Tabela 10. Dochody (subwencja) a wydatki – szkoły niepubliczne

Rok	Subwencja	Wydatki ogółem	Luka między wydatkami a dochodami
2016	1 391 933	1 429 647	37 714
2017	1 432 842	1 546 006	113 165
2018	1 648 225	1 846 463	198 239
2019	2 149 950	2 154 322	4 372
2020	2 353 818	2 638 372	284 554

Tabela 10 przedstawia dochody subwencyjne oraz wydatki na szkoły niepubliczne. Luka pomiędzy wydatkami a dochodami zmienia się. W roku 2019 wynosiła zaledwie 4,3 tys. zł, natomiast w roku 2020 ponad 284 tys. zł.

4.4. Koszty utrzymania szkół a subwencja oświatowa

Tabela 11 przedstawia wydatki szkół podstawowych (bez wydatków na oddziały przedszkolne) oraz Zespołu Szkół Muzycznych wykonane przez poszczególne jednostki w 2020 r.

Tabela 11. Wydatki wykonane przez poszczególne jednostki (bez wydatków na oddziały przedszkolne) w 2020 r. w zł. Wydatki subwencyjne bez inwestycji i środków europejskich

Jednostka	Wydatki wszystkie	Wydatki subwencyjne
SP1	6 260 198	5 707 262
SP2	7 059 110	6 500 005
SP3	6 388 867	6 001 708
SP4	10 784 892	10 470 408
SPB	1 428 541	1 249 466
SPD	214 014	156 402
SPGoI	1 869 613	1 745 110
SPGor	2 931 338	2 431 284
SPGrab	1 940 156	1 578 038
SPGraj	2 562 351	2 180 366
SPJ	1 857 974	1 640 566
SPKW	4 405 321	3 980 240
SPM	3 902 246	3 438 810
Razem	1 986 975	1 725 277
SPR	1 980 382	1 839 526
SPSi	5 245 661	4 697 766
SPSy	1 821 118	1 665 301
SPŚ	4 176 505	3 684 409
SPWW	7 489 998	7 008 445
ZSMuz	3 278 464	3 234 799
Razem	77 583 723	70 935 187

Ponieważ sumaryczne kwoty wydatków szkół różnych wielkości trudno rozsądnie ze sobą porównywać, dlatego też wydatki z roku 2020 odnosimy do subwencji oświatowej należnej na uczniów poszczególnych placówek. W porównaniach tych nie uwzględniamy wydatków ze środków europejskich oraz wydatków inwestycyjnych, gdyż uważa się je zwykle za zadanie nie podlegające subwencjonowaniu.

Analizując wyniki porównań subwencji i wydatków, nie wolno zapominać, że subwencja oświatowa jest dochodem całej gminy i nieuzasadnione jest twierdzenie, że wszystkie bieżące koszty utrzymania konkretnej szkoły powinny być pokryte z subwencji przypadającej na uczniów tej szkoły. Nie można też twierdzić, że każdej szkole w całości „należy się” subwencja naliczona na jej uczniów.

W tabeli 12 przedstawiono porównanie wysokości kwot wydatków subwencyjnych szkół (bez inwestycji i środków europejskich) wykonanych w 2020 r. z subwencją naliczoną dla ich uczniów.

W przypadku szkoły w Dobranowicach subwencja na rok 2020 nie została naliczona (szkoła została utworzona w 2019 roku i według stanu na 30 września nie miała jeszcze uczniów).

Tabela 12. Dopłaty do subwencji w 2020 r. – różnica pomiędzy wydatkami subwencyjnymi (bez inwestycji i środków europejskich) a subwencją naliczoną na uczniów jednostki) w zł⁷

Jednostka	Wydatki wykonane	Dopłata do subwencji	% dopłaty
SP1	5 707 262	2 661 131	46,6%
SP2	6 500 005	2 316 202	35,6%
SP3	6 001 708	2 301 875	38,4%
SP4	10 470 408	3 491 484	33,3%
SPB	1 249 466	693 436	55,5%
SPD	156 402	156 402	100,0%
SPGol	1 745 110	706 177	40,5%
SPGor	2 431 284	616 967	25,4%
SPGrab	1 578 038	534 185	33,9%
SPGraj	2 180 366	689 151	31,6%
SPJ	1 640 566	567 426	34,6%
SPKW	3 980 240	1 499 238	37,7%
SPM	3 438 810	644 371	18,7%
SPP	1 725 277	817 363	47,4%
SPR	1 839 526	431 043	23,4%
SPSi	4 697 766	1 297 231	27,6%
SPSy	1 665 301	475 785	28,6%
SPŚ	3 684 409	425 683	11,6%
SPWW	7 008 445	2 162 225	30,9%
ZSMuz	3 234 799	648 093	20,0%
Razem	70 935 187	23 135 467	32,6%

W celu porównania dopłat do subwencji w szkołach różnej wielkości, przeliczyliśmy je na jednego ucznia (zob. tabela 13).

⁷ Należy pamiętać, że suma subwencji naliczanej na uczniów poszczególnych szkół nie jest równa kwocie subwencji otrzymywanej przez gminę, gdyż subwencja naliczana jest także na dzieci sześciolatnie oraz dzieci niepełnosprawne w przedszkolach oraz na pewne zajęcia pozaszkolne.

Tabela 13. Dopłaty do subwencji w przeliczeniu na jednego ucznia

Jednostka	Dopłata do subwencji oświatowej przypadająca na jednego ucznia
SP1	5 591
SP2	3 750
SP3	3 978
SP4	4 357
SPB	14 447
SPD	42 655
SPGol	6 381
SPGor	3 341
SPGrab	4 977
SPGraj	4 797
SPJ	5 222
SPKW	5 425
SPM	1 922
SPP	10 050
SPR	3 217
SPSi	3 915
SPSy	3 847
SPŚ	1 134
SPWW	3 896
ZSMuz	2 810
Razem	4 114

Wydatki wszystkich szkół są znacznie wyższe, niż subwencja naliczona na ich uczniów. Najwyższą dopłatę do subwencji – mierzoną zarówno procentem dopłaty jak i kwotą dopłaty przypadającą na jednego ucznia – mają SPD oraz SPB, natomiast najmniejsza dopłata ma miejsce w SPŚ.

Należy pamiętać, że subwencja naliczana jest na inną liczbę uczniów, niż jest ich średniorocznie w roku budżetowym. Podstawą do naliczania subwencji jest bowiem liczba uczniów z 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy. W efekcie, jeżeli szkoła w roku budżetowym miała średnio mniej uczniów niż we wrześniu poprzedniego roku, to dopłata na jednego ucznia jest zaniżona. Analogicznie, jeśli w roku budżetowym było średnio więcej uczniów niż we wrześniu roku poprzedniego, to dopłata na jednego ucznia jest zawyżona.

Aby skorygować to zafałszowanie, wyliczyliśmy teoretyczną wartość subwencji, jaką powinny dostać poszczególne szkoły i placówki, aby uwzględnić zmiany liczb uczniów pomiędzy rokiem szkolnym 2019/20 a 2020/21. W tym celu oszacowaliśmy średnioroczne liczby uczniów w poszczególnych szkołach w roku 2020 i obliczyliśmy, o jaki procent różnią się one od liczb uczniów we wrześniu 2019, a następnie o taki sam procent skorygowaliśmy subwencję naliczoną na uczniów tych szkół i placówek. Efekty opisanych powyżej działań przedstawiono w tabeli 14⁸.

⁸ Korekta ta nie uwzględnia SPD, ponieważ we wrześniu 2019 roku w szkole tej nie było uczniów.

Tabela 14. Dopłaty do subwencji w przeliczeniu na jednego ucznia po uwzględnieniu korekty z tytułu zmiany liczb uczniów pomiędzy rokiem szkolnym 2019/20 a 2020/21 w zł

Jednostka	Dopłata do subwencji oświatowej przypadająca na jednego ucznia po korekcie
SP1	5 191
SP2	3 840
SP3	4 025
SP4	4 343
SPB	15 338
SPGol	6 493
SPGor	3 515
SPGrab	5 213
SPGraj	4 748
SPJ	5 429
SPKW	5 282
SPM	1 603
SPP	10 140
SPR	3 371
SPSi	3 683
SPSy	3 950
SPŚ	937
SPWW	3 703
ZSMuz	2 372
Razem	4 028

Po uwzględnieniu korekty nadal zdecydowanie najtaniej, w odniesieniu do dopłaty przypadającej na jednego ucznia, wypada SPŚ. Na drugim biegunie znajduje się SPB.

W kolejnej tabeli pokazano kwotę subwencji przypadającej na jednego ucznia każdej ze szkół. Różnice pomiędzy szkołami związane są przede wszystkim z wagami zwiększającymi wysokość subwencji w związku z niepełnosprawnościami uczniów oraz z wagą P1 zwiększającą subwencję dla szkół zlokalizowanych na terenach wiejskich.

Tabela 15. Kwota subwencji przypadająca na jednego ucznia w zł

Jednostka	Subwencja na ucznia
SP1	6 399
SP2	6 774
SP3	6 394
SP4	8 709
SPB	11 584
SPD	0
SPGol	9 388
SPGor	9 825
SPGrab	9 725
SPGraj	10 380
SPJ	9 876
SPKW	8 978
SPM	8 333
SPP	11 163
SPR	10 511
SPSi	10 263
SPSy	9 619
SPŚ	8 682
SPWW	8 732
ZSMuz	11 214
Razem	8 500

Najwyższą kwotę subwencji na jednego ucznia otrzymała SPB, najniższą SPM (bez uwzględnienia SPD). Analizując wartości tego wskaźnika należy koniecznie pamiętać, że wyższa kwota subwencji na ucznia związana jest z dodatkowymi zadaniami, które szkoła musi podjąć. Np. koszty funkcjonowania jednostki z uczniami niepełnosprawnymi są wyższe, niż podobnej do niej szkoły bez takich uczniów. W efekcie nie istnieje prosta zależność, która pozwoliłaby na podstawie kwoty subwencji przypadającej na jednego ucznia w szkole szacować wysokość dopłat do subwencji.

4.5. Koszty utrzymania przedszkoli

W tabeli 16 przedstawiono łączne wydatki przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w roku 2020 bez wydatków inwestycyjnych oraz wydatków ze środków unijnych, natomiast tabela 17 pokazuje wydatki przypadające na jednego wychowanka. Jako liczbę dzieci przyjęto średnią ważoną z ośmiu miesięcy liczb dzieci wykazanych we wrześniu 2019 roku i czterech miesięcy liczb dzieci wykazanych we wrześniu roku 2020.

Tabela 16. Wydatki przedszkoli w roku 2020 (bez wydatków inwestycyjnych oraz ze środków unijnych) w zł

Jednostka	Wydatki wszystkie
PS1	1 060 701
PS2	1 552 732
PS3	1 463 905
PS4	1 079 775
PS5	2 279 543
PSKW	1 222 885
PSM	1 218 593
PSS	1 218 593
PSŚ	1 145 843
SP1	538 477
SP2	538 426
SP3	367 980
SP4	302 435
SPB	179 075
SPD	57 612
SPGol	124 504
SPGor	469 442
SPGrab	360 543
SPGraj	375 916
SPJ	204 208
SPKW	423 034
SPM	458 893
SPP	260 845
SPR	137 883
SPSi	544 645
SPSy	137 438
SPŚ	478 356
SPWW	440 142
Razem	18 642 425

Tabela 17. Wydatki przypadające na jednego wychowanka przedszkola w roku 2020 (bez wydatków inwestycyjnych oraz ze środków unijnych) w zł

Jednostka	Wydatki na wychowanka
PS1	17 678
PS2	14 116
PS3	15 464
PS4	11 170
PS5	13 732
PSKW	17 470
PSM	9 620
PSS	16 248
PSŚ	15 278
SP1	12 332
SP2	9 024
SP3	7 666
SP4	5 185
SPB	13 431
SPD	14 403
SPGol	9 338
SPGor	6 287
SPGrab	8 723
SPGraj	6 031
SPJ	16 557
SPKW	6 191
SPM	7 284
SPP	9 543
SPR	6 463
SPSi	7 818
SPSy	6 759
SPŚ	9 897
SPWW	7 099
Razem	11 062

W celu pokazania faktycznego wysiłku finansowego gminy na utrzymanie jednego wychowanka w poszczególnych przedszkolach od wydatków przedszkoli odjęliśmy subwencję na sześciolatków oraz dzieci niepełnosprawne, a także dotację należną na dzieci młodsze niż sześciolatnie⁹ (zob. tabela 18). Po takiej korekcie okazuje się, oddziały przedszkolne przy SP4 są najtańsze dla gminy. Należy jednak pamiętać, że w przypadku szkoły dane nie muszą być miarodajne, ponieważ niektóre wydatki związane z oddziałami przedszkolnymi mogą być księgowane w innych rozdziałach klasyfikacji budżetowej (np. wydatki na administrację i obsługę).

Po ograniczeniu analizy wyłącznie do samodzielnych przedszkoli, najwięcej samorząd wydaje z własnych dochodów na wychowanka PS1, a najmniej na wychowanka PSM.

⁹ Dla porównywania przedszkoli, w których istotnie zmieniła się liczba wychowanków pomiędzy wrześniem 2019 i wrześniem 2020 dotację dla przedszkola wyliczono jako iloczyn średniorocznej liczby dzieci oraz kwoty dotacji za 2020 rok.

Tabela 18. Wydatki przypadające na jednego wychowanka przedszkola w roku 2020 (bez wydatków inwestycyjnych oraz ze środków unijnych), po odjęciu subwencji oraz dotacji należnej na wychowanków w zł

Jednostka	Wydatki na wychowanka
PS1	15 591
PS2	11 905
PS3	13 666
PS4	9 367
PS5	11 282
PSKW	15 268
PSM	7 202
PSS	14 134
PSŚ	12 854
SP1	9 956
SP2	5 576
SP3	4 656
SP4	383
SPB	12 025
SPD	13 327
SPGol	5 780
SPGor	4 236
SPGrab	6 820
SPGraj	2 959
SPJ	13 399
SPKW	4 328
SPM	5 291
SPP	7 006
SPR	3 796
SPSi	4 366
SPSy	3 866
SPŚ	6 748
SPWW	3 863
Razem	8 559

5. Objaśnienia metodologiczne

W niniejszym rozdziale zawarte są szczegółowe informacje o sposobach wyliczania użytych w opracowaniu miar i wskaźników

Wskaźniki finansowe wyliczane są na podstawie danych z rocznych sprawozdań Rb-27s i Rb-28s, natomiast pozostałe wskaźniki wyliczone są na podstawie danych ze sprawozdań systemu informacji oświatowej wg stanów na 30 września poszczególnych lat. Jednostki samorządu zostały przypisane do poszczególnych kategorii wielkościowych na podstawie liczby ludności z 2018 r. wg GUS.

5.1. Finanse

5.1.1. Wydatki budżetowe

Na potrzeby niniejszego opracowania do *wydatków oświatowych* zaliczamy łączne wydatki z działów 801 (oświata i wychowanie) i 854 (edukacyjna opieka wychowawcza) oraz rozdziału 75085 (wspólna obsługa jednostek samorządu terytorialnego¹⁰).

Wydatki dzielimy na:

- *Wydatki majątkowe* – wydatki z paragrafów z zakresu od 600 do 699.
- *Wydatki bieżące*, które dzielimy na:
 - *wydatki osobowe* – wydatki z paragrafów 302, 401, 402, 404, 409, 411, 412, 413, 414, 417 i 478;
 - *dotacje* (wypłacane przez JST) – wydatki z paragrafów z zakresu od 200 do 299;
 - *wydatki rzeczowe* (pozostałe wydatki bieżące) – wydatki niezaliczane do wydatków osobowych, majątkowych i dotacji.

W konkretnych zastosowaniach rozróżniane są wydatki finansowane ze źródeł krajowych, przypisane do paragrafów z czwartą cyfrą równą zero oraz europejskich (zagranicznych), przypisane do paragrafów z czwartą cyfrą różną od zera.

5.1.2. Dochody budżetu związane z oświatą

Na potrzeby niniejszego opracowania do związanych z oświatą dochodów budżetu JST zaliczamy dochody z części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (rozdział 75801, paragraf 292), a także dochody z działów 801 i 854 oraz rozdziału 75085.

¹⁰ Z praktyki wynika, że choć wspólna obsługa może dotyczyć różnorodnych jednostek podległych JST, to zdecydowana większość (90% lub więcej) wydatków wykazywanych w tym rozdziale przeznaczona jest na obsługę jednostek oświatowych.

Dochody te dzielimy na następujące kategorie:

- *Dochody majątkowe* – dochody z paragrafów 076, 077, 078, 080, 087, 618, 620, 625, 626, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 641, 642, 643, 644, 645, 661, 662, 663, 634, 635, 666, 668, 669 oraz dochody z paragrafu 097¹¹.
- *Dochody bieżące* – dochody niezaliczane do dochodów majątkowych, które dzielimy na:
 - *dotacje* (niemajątkowe) – dochody z paragrafów 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 211, 212, 213, 216, 221, 222, 223, 224, 225, 231, 232, 238 i 244;
 - *pozostałe dochody bieżące*.

W konkretnych zastosowaniach rozróżniane są dochody ze źródeł krajowych, przypisane do paragrafów z czwartą cyfrą równą zero oraz europejskich (zagranicznych), przypisane do paragrafów z czwartą cyfrą różną od zera.

5.1.3. Luka między bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświaty

Ilekcioć w niniejszym opracowaniu jest mowa o luce między wydatkami a dochodami, chodzi o lukę między bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświaty w rozumieniu określonym poniżej.

Luka między bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświaty w ujęciu kwotowym wyliczana jest jako różnica między *bieżącymi wydatkami oświatowymi* a *bieżącymi dochodami oświaty*.

Procentowy wskaźnik luki między bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświaty wyliczany jest wg następującego wzoru:

$$\frac{\textit{bieżące wydatki oświatowe}}{\textit{bieżące dochody oświaty}} \cdot 100\% - 100\%$$

Przy czym:

- *bieżące wydatki oświatowe* to wydatki z działów 801 i 854 oraz z rozdziału 75085 (wspólna obsługa jednostek samorządu terytorialnego), z wyłączeniem wydatków majątkowych w rozumieniu określonym powyżej oraz wydatków finansowanych ze źródeł zagranicznych (czyli tych których czwarta cyfra paragrafu jest różna od 0);
- *bieżące dochody oświaty* to wpływy z subwencji oświatowej oraz dochodów bieżących w rozumieniu określonym powyżej z wyłączeniem dochodów ze źródeł zagranicznych (przypisanych do paragrafów z czwartą cyfrą różną od zera).

¹¹ Paragraf 097 (wpływy z różnych dochodów) nie jest formalnie zaliczany do paragrafów dochodów majątkowych, ale w praktyce zdarza się przypisywanie do niego incydentalnych dochodów na finansowanie inwestycji oświatowych, które w znacznym stopniu zaburzają wieloletnie analizy dochodów bieżących oraz porównania między samorządami, ponieważ są o rzędy wielkości większe od pozostałych dochodów zaliczanych do tego paragrafu.